

Tellija

Põlva Maavalitsus

Dokumendi tüüp

KSH programm

Kuupäev

Aprill 2014

Projekti nr

2013-0204

PÕLVA MAAKONNAPLANEERING KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE (KSH) PROGRAMM

Version **2 (eelnõu avalikustamisele)**
Printimise **2014/04/09**
kuupäev
Koostatud: **Eike Riis, Kristiina Ehapalu**
Kontrollitud: **Veronika Verš, Hendrik Puhkim**
Kooskõlastatud: **Põlva Maavalitsus**

Projekti nr 2013-0204

SISUKORD

1.	SISSEJUHATUS.....	4
2.	PLANEERINGU KOOSTAMISE JA KSH OSAPOOLED.....	5
3.	KSH KÄSITLUSALA JA MÕJUALA ULATUS.....	7
4.	EELDATAVALT KAASNEV KESKKONNAMÕJU	8
4.1.	Mõjuallikad.....	8
4.2.	Mõjutatavad keskkonnaelemendid.....	8
4.3.	Piiriülese keskkonnamõju esinemise võimalikkus.....	9
4.4.	Võimaliku mõju hindamine Natura 2000 võrgustiku aladele	10
5.	HINDAMISMETOODIKA KIRJELDUS.....	11
6.	MP JA KSH KOOSTAMISE NING MENETLEMISE AJAKAVA.....	14
7.	AVALIKKUSE KAASAMINE JA SEISUKOHAD KSH PROGRAMMI EELNÕU KOHTA16	
7.1.	Planeeringu elluviimisega seotud mõjutatud või huvitatud asutused ja isikud.....	16
7.2.	Seisukohad KSH programmi eelnõu kohta	19
7.3.	Ülevaade KSH programmi avalikustamisest ja selle tulemustest	34
8.	KSH LÄHTEMATERJALID	35

LISAD

- Lisa 1. Põlva maakonnaplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamine. Põlva maavanema 16.09.2013 korraldus nr 1-1/2013/362
- Lisa 2. Põlva maakonnaplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamise teade väljaandes Ametlikud Teadaanded, 27.09.2013
- Lisa 3. Seisukoha küsimine KSH programmi eelnõu kohta (Põlva Maavalitsuse kirjad)
- Lisa 4. Asutustelt laekunud seisukohad KSH programmi eelnõu kohta (tähestikulises järjekorras)
- Lisa 5. KSH programmi avalikustamise käigus laekunud kirjad ja vastuskirjad neile (lisatakse pärast avalikustamist)
- Lisa 6. KSH programmi avaliku arutelu protokoll koos osavõtjate nimekirjaga (lisatakse pärast avalikustamist)

KASUTATUD LÜHENDID

KeHJS	keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus
KOV	kohalik omavalitsus
KMH	keskkonnamõju hindamine
KSH	keskkonnamõju strateegiline hindamine
KSHA	keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne
KSHP	keskkonnamõju strateegilise hindamise programm
MP	maakonnaplaneering
MV	maavalitsus
PlanS	planeerimisseadus
TP	teemaplaneering
ÜP	üldplaneering

1. SISSEJUHATUS

Põlva maavanem algatas 16.09.2013.a korraldusega nr 1-1/2013/362 Põlva maakonnaplaneeringu (MP) keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) – vt Lisa 1. Vastav teade avaldati väljaandes Ametlikud Teadaanded 27.09.2013.a – vt Lisa 2. Uued MP-d kõigis maakondades algatas Vabariigi Valitsus 18.07.2013.a korraldusega nr 337.¹

Planeeringuala hõlmab kogu Põlva maakonda.

Põlva MP üldstrateegiline eesmärk on maakonna ruumilise arengu kavandamine kolme põhieesmärgi kaudu:

- riiklike ja kohalike huvide tasakaalustamine;
- asustuse arengu suunamine;
- maa ja loodusressursside tasakaalustatud kasutamise kavandamine.

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS-e) § 40 lg 1 sätestab, et KSH aruanne on osa strateegilisest planeerimisdokumendist, seega ka MP-st.

Põlva MP koostamise korraldaja, koostaja ja kehtestaja on Põlva maavanem. Kontaktandmed: Kesk 20, 68308 Põlva, telefon 799 8902, e-post info@polva.maavalitsus.ee.

MP ja selle KSH algatamise korraldustega ning planeeringu koostamise käigu ja dokumentidega on võimalik tutvuda Põlva Maavalitsuse veebilehel.² Täiendavat informatsiooni MP ja KSH koostamise korralduse kohta saab Põlva Maavalitsuse arengu- ja planeeringuosakonnast, kontaktisik on Marika Saks, telefon 799 8913, elektronposti aadress: marika.saks@polva.maavalitsus.ee.

KSH eesmärk on (KeHJS § 2 lg 2):

- 1) arvestada keskkonnakaalutlusi strateegiliste planeerimisdokumentide koostamisel ning kehtestamisel;
- 2) tagada kõrgetasemeline keskkonnakaitse;
- 3) edendada säästvat arengut.

¹ Elektrooniline Riigi Teataja: <https://www.riigiteataja.ee/akt/323072013006>; vaadatud 20.11.2013

² Vt: <http://polva.maavalitsus.ee/et/maakonnaplaneering>

2. PLANEERINGU KOOSTAMISE JA KSH OSAPOOLED

Maakonnaplaneeringu (MP) koostamise ja KSH osapooled vt Tabel 1.

Tabel 1. Põlva maakonnaplaneeringu koostamise ja KSH osapooled

Osapool	Asutus / institutsioon	Kontaktisik	Kontaktandmed
MP koostamise algataja	Vabariigi Valitsus	-	Stenbocki maja, Rahukohtu 3, 15161 Tallinn riigikantselei@riigikantselei.ee tel 693 5555
MP koostamise korraldaja, koostaja ja kehtestaja	Põlva maavanem Põlva Maavalitsus	Marika Saks, Põlva Maavalitsuse arengu- ja planeeringuosakonna peaspetsialist	Kesk 20, 63308 Põlva marika.saks@polva.maavalitsus.ee tel 799 8913
MP järelevalvaja	Siseministeerium	-	Pikk 61, 15065 Tallinn info@siseministeerium.ee tel 612 5008
KSH koostamise algataja ja koostamise korraldaja	Põlva maavanem Põlva Maavalitsus	Marika Saks, Põlva Maavalitsuse arengu- ja planeeringuosakonna peaspetsialist	Kesk 20, 63308 Põlva marika.saks@polva.maavalitsus.ee tel 799 8913
KSH läbiviija	Ramboll Eesti AS	Eike Riis, vanemkonsultant, KSH juhtekspert	Laki 34, 12915 Tallinn eike.riis@ramboll.ee tel 698 8352
KSH järelevalvaja	Keskkonnaameti Põlva-Valga-Võru regioon	Anu Holvandus, keskkonnakorralduse spetsialist	anu.holvandus@keskkonnaamet.ee tel 6807912, mob 5302 0277

KSH juhtekspert on Ramboll Eesti AS-i vanemkonsultant Eike Riis, kes omab sellekohast õigust vastavalt keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 34 lõikele 3:

- riiklikult tunnustatud kõrgharidus: kõrgharidus/=MSc bioloogias (Tartu Ülikool, 1981-1987);
- töökogemus: 25-aastane töökogemus keskkonnamõju hindamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise alal (1988-1997 Tallinna Keskkonnaameti juhtivspetsialist; 1997-2011 oktoober E-Konsult OÜ keskkonnaekspert, 2011 november – praeguseni Ramboll Eesti AS-i vanemkonsultant);
- strateegilise planeerimise koolitus: 2006.a läbitud kursus „Jätkusuutliku ettevõtluse strateegiline juhtimine“ (KÖVET-INEM Hungaria, Säästva Eesti Instituut, The Natural Step; kursus vastas 2 ainepunktile); 1996.-1997.a läbitud kursus „Keskkonnamõju hindamine ja planeerimine“ (Kuopio Ülikool, Soome);
- KSH põhimõtete, protseduuri ja seonduvate õigusaktide tundmine: 25-aastane töökogemus KMH ja KSH alal ning pidev enesetäiendamine oma töövaldkonnas, mis on andnud teadmised ja praktika KSH ja KMH põhimõtete, protseduuri ja asjakohaste õigusaktide tundmise kohta.

KSH töörühma kuuluvad:

- Veronika Verš, vanemkonsultant – MSc keskkonnakorraldus (TLÜ);
- Hendrik Puhkim, keskkonnaekspert – MSc geograafia (Joseph Fourier' Ülikool);
- Mildred Liinat, vanemarhitekt-planeerija – kõrgharidus/=MSc, (Tallinna Kunstiülikool/EKA);
- Raimo Pajula, keskkonnaekspert – MSc geoökoloogia (TPedI);
- Kersti Ritsberg, konsultant – BSc geoloogia (TÜ);
- Kristiina Ehapalu, keskkonnaspetsialist – MSc keskkonnatehnoloogia (TÜ), EMÜ keskkonnateaduse ja rakendusbioloogia doktoriõpe.

Vajadusel kaasatakse töö käigus ka teisi eksperte.

3. KSH KÄSITLUSALA JA MÕJUALA ULATUS

Põlvamaa paikneb Eesti kaguosas, olles ühtlasi piiriäärne maakond, mis piirneb idast ja kagust Vene Föderatsiooniga. Põhjast ja loodest piirneb Põlva maakond Tartu maakonnaga, läänest Valga maakonnaga ning lõunast ja edelast Võru maakonnaga. Vt Joonis 1.

Põlva maakonna pindala on 2164,77 km², mis moodustab Eesti Vabariigi kogupindalast 4,8%. Põlva maakonnas on 13 omavalitsusüksust (valda). Maakonnas on kaks vallasest linna (Põlva, mis on ühtlasi maakonna keskus, ja Räpina), seitse alevikku ja 255 küla.

Joonis 1. Põlva maakonna ja kohalike omavalitsuste paiknemine (skeemide allikas: Wikimedia Commons)

Põlva MP koostatakse kogu maakonna territooriumi kohta. Seega käsitletakse ka Põlva MP KSH läbiviimisel ruumiliselt kogu Põlva maakonda (käsitlusala). Mõjuala ulatus selgub KSH tulemusena.

Kui KSH käigus jõutakse järeldusele, et mõne Põlva MP-ga kavandatava mõjuallika oluline negatiivne mõju võib ulatuda väljapoole maakonna piiri, siis käsitletakse vastavat mõju sellises ulatuses, nagu see võib eeldatavalt avalduda. Samas lähtutakse eeldusest, et oluline negatiivne mõju ei ulatu välisriigi territooriumile (vt ptk 4.3).

KSH käigus hinnatakse MP elluviimise mõju looduskeskkonnale ning sotsiaalsele, kultuurilisele ja majanduslikule keskkonnale – vt täpsemalt ptk 4.

KSH sisu lähtub strateegilise planeerimisdokumendi (planeeringu) iseloomust ja sisust. KSH kohane tase on selle taseme planeeringute juures, kus tehakse vastavad konkreetsed otsustused – vt täpsemalt ptk 5.³

³ Lähteseisukohad maakonnaplaneeringute koostamiseks. Vabariigi Valitsuse 18.07.2013 korralduse nr 337 p 5 juurde. Vt Siseministeeriumi kodulehekül: https://www.siseministeerium.ee/public/LSK_MKP_koostamiseks_2013.pdf

4. EELDATAVALT KAASNEV KESKKONNAMÕJU

Keskkonnamõju hindamisel lähtutakse MP-s käsitletavatest valdkondadest (PlanS-ga MP-le ette nähtud sisust ja eesmärkidest) ja MP üldistusastmest.

Lähtudes KeHJS-i § 40 lõikest 4 käsitletakse KSH aruandes kavandatava tegevuse mõju keskkonnale, sealhulgas inimese tervisele ning sotsiaalsetele vajadustele ja varale, bioloogilisele mitmekesisusele, populatsioonidele, taimedele, loomadele, kaitstavatele loodusobjektidele, pinnasele, vee ja õhu kvaliteedile, kliimamuutustele, kultuuripärandile ja maastikele ning hinnangut jäätmetekke võimaluste kohta.

KeHJS-i § 40 lõike 2 kohaselt selgitatakse, kirjeldatakse ja hinnatakse KSH käigus strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega kaasnevat olulist keskkonnamõju ja peamisi alternatiivseid meetmeid, tegevusi ja ülesandeid, **arvestades strateegilise planeerimisdokumendi eesmärke ja käsitletavat territooriumi.**

4.1. Mõjuallikad

Mõjuallikate määratlemisel on lähtutud MP tasandil käsitletavatest teemadest ja objektidest. Sellest tulenevalt on võimalikud mõjuallikad:

- muudatused olemasoleva asustuse, sh tõmbekeskuste/toimepiirkondade ja tiheasustusalade paiknemises;
- maa- ja veealade kavandatav (üldine) kasutamine;
- maardlate ja maavaravaru kaevandamisest mõjutatud alade kavandatav kasutamine;
- kavandatavad teed, raudteed, veeteed, tehnovõrkude koridorid, lennuväljad, sadamad, jäätmete ladestamise kohad ning muud MP-ga määratavad tehnorajatised;
- ühisveevärgi veehaarded, kalmistud, jääkreostusalad ja -objektid jms, mis võivad mõjutada asustuse ja maakasutuse suunamist;
- kavandatavad puhkealad;
- kavandatavad üleriigilise tähtsusega riigikaitse otstarbega maa-alad;
- mitut kohalikku omavalitsust läbivad joonehitised (riigimaantee, raudtee, torujuhtme või kõrgepingeliini trassi asukohavalik)⁴;
- kavandatavad olulise ruumilise mõjuga objektid (ORMO)⁵.

4.2. Mõjutatavad keskkonnaelemendid

- Looduskeskkond
 - loodusvarad: põhjavesi, pinnavesi, mets, taimestik-loomastik, maavarad jms;
 - kaitsealad, sh Natura 2000 alad;
 - väärtuslikud põllumaad;

⁴ PlanS § 29¹: Joonehitise trassi koridori asukoht määratakse üldjuhul maakonnaplaneeringuga. Asukohavalikul tuleb kaaluda mitut võimalikku asukohta.

⁵ PlanS § 29²: ORMO asukoht valitakse ÜP alusel ja selle asukoha valikul tuleb kaaluda mitut võimalikku asukohta. Kui ORMO võimalik asukoht jääb mitme KOV-i territooriumile ja ÜP-de koostamine mitme KOV-i omavahelisel kokkuleppel ei ole asukoha valikuks otstarbekas või võimalik, valitakse ORMO asukoht MP alusel. Vabariigi Valitsuse 15.07.2003 määrus nr 198: Olulise ruumilise mõjuga objektide nimekiri; Elektrooniline Riigi Teataja: <https://www.riigiteataja.ee/akt/13195695>

- maakondliku tähtsusega roheline võrgustik;
- väärtuslikud looduskooslused;
- maakondliku tähtsusega väärtuslikud maastikud.
- Kultuuriline keskkond:
 - piirkonna identiteet (traditsiooniline elulaad) ja kultuuripärand;
 - miljööväärtuslikud alad (linnas ja maal);⁶
 - väärtuslikud maastikud;
 - kultuurimälestised.
- Sotsiaalne keskkond:
 - inimese tervis;
 - tööhõive;
 - inimeste vajadused ja heaolu;
 - teenuste kättesaadavus (toimepiirkonnad).
- Majanduslik keskkond:
 - olulised ja arendatavad majandusharud, sh kultuuripärandiga seotud majandus;
 - energia- ja ressursitõhusus.

Kultuurilise, sotsiaalse ja majandusliku keskkonna mõjutatavaid elemente täpsustatakse ja käsitletakse lähtudes Siseministeeriumis koostamisel olevatest MP KSH läbiviimise juhenditest.

4.3. Piiriülese keskkonnamõju esinemise võimalikkus

Piiriüleseid keskkonnamõjusid, mis tuleneksid üleriigilisest planeeringust Eesti 2030+, ei ole ette näha.⁷

Piiriülesed seosed keskkonnas on seotud taristu jm võrgustikega (roheline võrgustik, õhu-, vee- kui maismaatranspordi ühendused, energeetika), mille elemendid ületavad riigipiire. Piireületava keskkonnamõjuga võivad olla ka üksikud suured objektid, mille asukoha valikut mõjutab üleriigiline planeering. Kõigil neil juhtudel viiakse eelnevalt läbi KSH kas MP või ÜP koostamise käigus ja eeldatavalt konkreetse objekti KMH, vajadusel ka piiriülese keskkonnamõju käsitlemine KeHJS-i mõttes ja sätestatud korras.

Põlva maakonna planeeringuga ei ole kavas planeerida objekte või tegevusi, millega võiks kaasneda oluline negatiivne mõju naaberriigile (Vene Föderatsioon). Oluline negatiivne keskkonnamõju on eeldatavalt välditav, sest MP koostamise käigus otsitakse lahendusi, millega ebasoovitavat piiriülest keskkonnamõju ei kaasne.

Keskkonnaministeerium on seisukohal⁸, et maakonnaplaneeringute puhul (juhul, kui ei ole ette näha, et nendega kaasneks piiriülene mõju) ei ole vaja naaberriike informeerida.

⁶ <http://www.miljooala.ee/?id=1401>

⁷ Üleriigilise planeeringu Eesti 2030+ keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne. Ekspert: Tõnu Oja. Tartu 2011. <http://eesti2030.files.wordpress.com/2012/01/aruanne-22-12-2011.pdf>

⁸ Keskkonnaministeeriumi keskkonnakorralduse osakonna peaspetsialisti Maris Malva 13.03.2014 e-kiri

4.4. Võimaliku mõju hindamine Natura 2000 võrgustiku aladele

Arvestades MP suurt üldistustaset piirduakse Natura hindamisel eelhindamise etapiga ning esitatakse soovitused ja nõuded tegevusteks järgnevatel planeerimistasanditel.⁹

Eelhindamise puhul ei ole tegemist hinnangute andmisega, vaid võimaliku mõju prognoosimisega, mille tulemusena saab otsustada, kas järgmistel planeerimistasanditel on vaja läbi viia asjakohane hindamine. Eelhinnang viiakse läbi kaardianalüüsi põhjal ja võttes arvesse potentsiaalselt mõjutatavate Natura-alade kaitse-eesmärke ning kasutades olemasolevaid uuringuid ja kaitsekorralduskavasid. Kaardipõhise analüüsi tulemusel tuvastatakse tähelepanu vajavad kohad, kus MP-ga kavandatavad tegevused, maakasutus või objektid võivad mõjutada Natura alasid. Hinnangust jäävad välja olemasolevad ja erinevate varasemate planeeringute ja projektidega kavandatud tegevused ja objektid, sest eeldatakse, et nendele on Natura hindamine vajadusel läbi viidud.

KSH eksperdid esitavad hinnangu tulemused töö käigus koheselt MP koostajatele ning teevad ühtlasi ettepanekuid markeerida MP joonisel Natura eelhindamise tulemustest tulenevalt konfliktalad ning edaspidi täiendavat tähelepanu vajavad kohad. See võimaldab probleemkohtadega arvestamist järgmistel planeerimise tasanditel ja Natura võrgustiku väljaarendamisel.

Sõltuvalt kavandatavast objektist või tegevusest ei pruugi MP tasandil eelhindamise käigus prognoositav võimalik mõju Natura alale kavandatavat objekti või tegevust automaatselt välistada, vaid seda tuleb täpsustada asjakohase hindamise käigus. Vajadusel ja võimalusel tehakse ettepanekuid leevendusmeetmete rakendamiseks.

⁹ Juhised Natura hindamise läbiviimiseks loodusdirektiivi artikli 6 lõike 3 rakendamisel Eestis. Koostajad: Aune Aunapuu, Riin Kutsar, MTÜ Eesti Keskkonnamõju Hindajate Ühing. Tartu-Tallinn 2013

5. HINDAMISMETOODIKA KIRJELDUS

Hindamisel lähtutakse Eestis ja Euroopa Liidus kehtivate asjakohaste õigusaktide nõuetest. Mõjude olulisuse tuvastamisel lähtutakse eelkõige õigusaktides määratud normidest. Peamised menetlust suunavad õigusaktid on keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus (KeHJS)¹⁰ ning planeerimisseadus (PlanS)¹¹. KSH aruande koostamisel järgitakse KeHJS § 40 esitatud nõudeid.

Hindamise läbiviimisel kasutatakse Keskkonnaministeeriumi juhendmaterjali „Keskkonnamõju strateegilise hindamise juhend“ jt asjakohaseid metoodilisi juhendeid (sh Natura-hindamise juhendeid)¹². Siseministeeriumi tellimisel on koostatud soovitusel sotsiaalsete, kultuuriliste ja majanduslike mõjude hindamiseks KSH käigus.¹³ Samuti võetakse keskkonnamõju hindamisel arvesse keskkonnamõju hindamise alaseid teadmisi ja üldtunnustatud hindamismetoodikat.

KSH käigus analüüsitakse, hinnatakse ja võrreldakse looduskeskkonna (bioloogiline mitmekesisus, populatsioonid, taimed, loomad, pinnas, vesi ja õhu kvaliteet, kliimamuutused, kultuuripärand ja maastikud) ja sotsiaal-majanduslikke (inimeste tervis, sotsiaalsed vajadused ja vara) tegureid ning tuuakse esile nende omavahelised seosed. Eeldatavalt tekkivaid mõjusid hinnatakse vastavalt mõjude suurusele, kestvusele (lüh- ja pikaajalisus), mõjude iseloomule, kumulatiivsusele ning mõjude olulisusele.

Kasutatav hindamismetoodika põhineb kvalitatiivsel hindamisel, mille hulka kuuluvad:

- teemakohase kirjanduse ja muude asjakohaste dokumentide läbitöötamine;
- ekspertarvamused mõju olulisuse selgitamiseks;
- konsultatsioonid olulist teavet omavate asutustega;
- konsultatsioonid üldsuse ja kolmandate osapooltega.

KSH käigus:

- kirjeldatakse kavandatavaid tegevusi ja võrreldakse võimalikke alternatiivseid lahendusi;
- hinnatakse kavandatava tegevusega kaasnevaid võimalikke olulisi keskkonnamõjusid (mõju olulisus selgub planeeringu koostamise käigus), määratletakse mõjude ulatus;
- pööratakse tähelepanu piirkonna senisest ja kavandatavast maakasutuse spetsiifikast tulenevatele probleemidele ja valdkondadele: roheline võrgustik, kaitsealad (sh Natura 2000), elamu- ja tööstuspiirkonnad, veevarustuse ja kanaliseerimise küsimused, puhke- ja virgestusalade piisavus ja võimalik kasutuskooormus, liiklusega seotud aspektid, kergliikluse arendamine jms;
- hinnatakse võimalikke kumulatiivseid mõjusid;
- analüüsitakse kavandatava tegevuse vastavust planeeringute ja arengukavadega;
- antakse soovitusel võimalike negatiivsete mõjude vältimiseks ja leevendamiseks.

Lähtudes MP eesmärgist ja käsitletavast maa-alast analüüsitakse KSH aruande koostamise käigus:

- 1) maakonna arendamise võimalikke alternatiive ning üldisemal tasandil maa-ala erinevaid kasutusvõimalusi (muuhulgas 0-alternatiivi), kuid ei vaadelda alternatiivseid asukohti väljaspool planeeringuala;
- 2) MP-ga kavandatava tegevuse võimaliku olulist mõju planeeringuala looduskeskkonnale, keskkonnaseisundile ja elanikele, samuti sotsiaalsele, kultuurilisele ja majanduslikule keskkonnale ning võimaliku mõjuala ulatuses väljaspool planeeringuala sõltuvalt mõjuallikast ja mõjutatavatest keskkonnamelementidest;
- 3) MP vastavust üleriigilisele planeeringule Eesti 2030+;

¹⁰ Elektrooniline Riigi Teataja – <https://www.riigiteataja.ee/akt/121122011015>

¹¹ Elektrooniline Riigi Teataja – <https://www.riigiteataja.ee/akt/114022013003>

¹² Vt Keskkonnaministeeriumi koduleht: <http://www.envir.ee/91552>

¹³ Vt Siseministeeriumi koduleht: <https://www.siseministerium.ee/uuringud-ja-analuusid-7/>

- 4) teemaplaneeringute "Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused", „Sotsiaalne infrastruktuur“ ja muude asjakohaste planeerimisdokumentide¹⁴ (sh planeeringuala omavalitsuste üldplaneeringud) ja arengukavade kooskõla MP-ga.

KSH läbiviimisel tuginetakse Põlva MP koostamiseks teostatud uuringutele ja analüüsidele ning käsitusala hõlmavatele varasematele asjakohastele materjalidele. MP KSH koostamise mahus ei ole kavas läbi viia täiendavaid uuringuid.

Planeeringu koostamine ning KSH läbiviimine toimuvad üheaegselt ja paralleelselt. KSH käigus selgitatakse välja planeeringuga kavandatavad tegevused, millel võib eeldatavasti olla positiivne või oluline negatiivne mõju. Planeeringulahenduse väljatöötamise üheks põhimõtteks on, et kavandatav tegevus avaldaks tulevikus planeeringuala keskkonnale kokkuvõttes positiivset mõju. KSH ekspertide analüüsitulemused edastatakse töö käigus (koheselt) planeeringu koostajale teadmiseks ja arvestamiseks.

KSH käigus selgitatakse välja kavandatavad tegevused, millel võib eeldatavasti olla oluline negatiivne mõju või ka positiivne mõju.

Hindamisel piirduakse strateegiliste valikute võrdluse tasemega. Ajakohaste ja MP-s kajastatavate teemaplaneeringute osas on KSH koostamisel võimalik tugineda esialgse KSH tulemustele.¹⁵

Negatiivne keskkonnamõju on *oluline* juhtudel, kui see:

- eeldatavalt ületab tegevuskohas looduskeskkonna taluvust,
- põhjustab kas looduses või sotsiaal-majanduslikus keskkonnas pöördumatuid muutusi või
- seab ohtu inimese tervise või heaolu, kultuuripärandi või vara.

KSH aruandes esitatakse MP elluviimisega kaasneva olulise negatiivse keskkonnamõju vältimiseks ja leevendamiseks kavandatud meetmed.

Otsene mõju avaldub tegevuse otsestes tagajärgedes tegevusega samal ajal ja kohas. Arvestatakse nii toimimisega kaasnevaid kui ka hädaolukordadega seotud mõjusid ning käsitletakse nii soovimatuid negatiivseid kui ka positiivseid mõjusid.

Kaudne mõju kujuneb keskkonnaelementide omavaheliste põhjus-tagajärg seoseahelate kaudu. See võib avalduda vahetust tegevuskohast eemal ning mõju võib välja kujuneda alles pikema aja jooksul.

Eeldatava positiivse mõju kinnitamisel võetakse aluseks eksperdi hinnang, muud tõendid, uuring, majanduslik analüüs või senine praktiline kogemus. Mõju suurust hinnatakse ja kirjeldatakse vähemalt ligikaudselt.

Natura-hindamise põhimõtted MP koostamisel vt ptk 4.4.

Planeeringu koostamise ja KSH menetlus ühendatakse võimalikult ulatuslikult (vt ptk 6). Hindamine lõimitakse planeeringu koostamisse nii, et see moodustaks tervikprotsessi pideva koostisosa. Seda arvestatakse jooksvalt alternatiivsete lahendusvariantide võrdlemisel, neist eelistatavate valimisel ning planeeringu elluviimisega seotud võimalike negatiivsete keskkonnamõjude ennetus- ja leevendusmeetmete määratlemisel. KSH tulemused lõimitakse planeeringulahenduse tekstilisse esitusse ja KSH aruanne esitatakse planeeringu lisana. KSH aruanne seostatakse viidete abil planeeringu tekstiga, et vältida sama teabe kordamist ja näidata hindamise tulemuste kajastamist planeeringulahenduses.¹⁶

¹⁴ Vt: <http://polva.maavalitsus.ee/et/teemaplaneeringud>

¹⁵ Lähteseisukohad maakonnaplaneeringute koostamiseks. Vabariigi Valitsuse 18.07.2013 korralduse nr 337 p 5 juurde. Vt Siseministeeriumi kodulehekülj: https://www.siseministeerium.ee/public/LSK_MKP_koostamiseks_2013.pdf

¹⁶ Lähteseisukohad maakonnaplaneeringute koostamiseks. Vabariigi Valitsuse 18.07.2013 korralduse nr 337 p 5 juurde. Vt Siseministeeriumi kodulehekülj: https://www.siseministeerium.ee/public/LSK_MKP_koostamiseks_2013.pdf

On rida asjaolusid, mis mõjutavad konkreetseid kavandatava tegevusega seotud otseseid, kaudseid ja kumulatiivseid mõjusid ning mõjude interaktiivsust. Vastavalt sellele valitakse töö käigus praktiline(sed) ja sobiv(ad) meetodika(d) või nende kombinatsioonid, mille puhul on võimalik arvesse võtta mõju iseloomu, saadaolevate andmete olemasolu ja kvaliteeti ning aja ja muude ressursside olemasolu. Arvestades MP tasandi üldistusastet on ka keskkonnamõju ja selle olulisuse hindamine ning mõju parameetrite määratlemine üldjuhul ligikaudne, kuid vajadusel antakse KSH aruandes soovitusel keskkonnamõjude olulisuse ja ulatuse täpsustamiseks järgmistel planeerimise tasanditel.

6. MP JA KSH KOOSTAMISE NING MENETLEMISE AJAKAVA

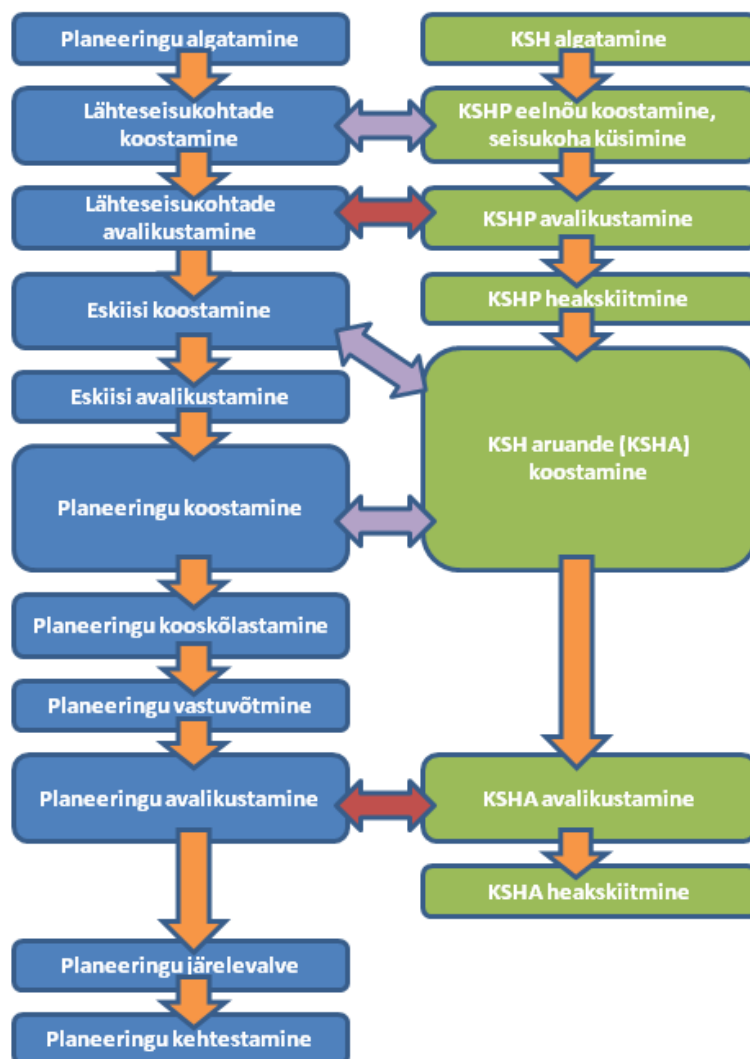
MP ja KSH ajakava koostamisel on aluseks seadustega sätestatud planeeringu ja KSH menetlused (vt Joonis 2). Vastavalt KeHJS-e § 36 lõike 2 punktile 4 tuleneb KSH koostamise ajakava MP koostamise ajakavast.

Planeeringu koostamise ja KSH menetlus ühendatakse võimalikult ulatuslikult.

MP koostamise ja KSH läbiviimise ajakava ühendamine on oluline seetõttu, et MP lahenduse väljatöötamine ja KSH läbiviimine ning MP ja KSH avalikustamised viiakse läbi vastastikku seostatult, üheaegselt ja samade avalike väljapanekute ja avalike arutelude raames.

KSH aruanne esitatakse Keskkonnametile heakskiitmiseks pärast MP vastuvõtmist ja avalikustamist.

Põlva MP koostamise ja kavandatava tegevuse KSH ning selle tulemuste avalikustamise eeldatav ajakava vt Tabel 2.

Joonis 2. Planeeringu ja KSH menetluse põhimõtteline skeem

Tabel 2. Põlva MP koostamise ja KSH läbiviimise eeldatav ajakava

Tegevus	Periood	Täitja
Põlva MP algatamine	18.07.2013	Vabariigi Valitsus
Põlva MP KSH läbiviimise algatamine / sellest teavitamine Ametlikes Teadaannetes	16.09.2013 / 27.09.2013	Põlva Maavalitsus
MP lähteseisukohtade koostamine	november 2013 – märts 2014	Põlva Maavalitsus
KSH programmi eelnõu koostamine, selleks vajaliku teabe koondamine	november – detsember 2013	Ramboll Eesti AS Põlva Maavalitsus
KSH programmi eelnõu esitamine Tellijale	12.12.2013	Ramboll Eesti AS
KSH programmi eelnõu kohta seisukohtade küsimine ja programmi täiendamine	jaanuar – aprill 2014	Põlva Maavalitsus Ramboll Eesti AS

Tegevus	Periood	Täitja
MP lähteseisukohtade ja KSH programmi avalikust väljapanekust ja avaliku arutelu toimumisest teavitamine	aprill 2014	Põlva Maavalitsus Ramboll Eesti AS
KSH programmi ja MP lähteseisukohtade avalikustamine (avalik väljapanek 2 nädalat, avalik arutelu)	aprill – mai 2014	Põlva Maavalitsus Ramboll Eesti AS
KSH programmi kohta laekunud ettepanekutele vastamine ja KSH programmi täiendamine vastavalt avalikustamisel esitatud ettepanekutele	mai – juuni 2014	Põlva Maavalitsus Ramboll Eesti AS
KSH programmi esitamine Keskonnaameti Põlva-Valga-Võru regioonile heakskiitmiseks	juuni 2014	Põlva Maavalitsus
KSH programmi heakskiitmine ja MP koostaja teavitamine	menetlemiseks vajaliku aja jooksul	Keskonnaamet
MP eskiisi koostamine	mai – detsember 2014	Põlva Maavalitsus
KSH läbiviimine ja aruande koostamine	mai 2014 – mai 2015	Ramboll Eesti AS
MP eskiisi avalikustamine	jaanuar 2015	Põlva Maavalitsus
MP planeeringulahenduse koostamine	veebruar – mai 2015	Põlva Maavalitsus
MP planeeringulahenduse kooskõlastamine (esitatakse koos KSH aruande eelnõuga)	menetlemiseks vajaliku aja jooksul (mai – juuni 2015)	Põlva Maavalitsus
MP planeeringulahenduse vastuvõtmine	menetlemiseks vajaliku aja jooksul (juuli 2015)	Põlva Maavalitsus
MP planeeringulahenduse ja KSH aruande avalikust väljapanekust ja avaliku arutelu toimumisest teavitamine	august 2015	Põlva Maavalitsus Ramboll Eesti AS
MP planeeringulahenduse ja KSH aruande avalikustamine (avalik väljapanek 4 nädalat, avalik arutelu)	august – september 2015	Põlva Maavalitsus Ramboll Eesti AS
MP planeeringulahenduse täiendamine	september – oktoober 2015	Põlva Maavalitsus
KSH aruande kohta laekunud ettepanekutele vastamine, KSH aruande täiendamine ning KSH aruande esitamine Keskonnaameti Põlva-Valga-Võru regioonile heakskiitmiseks	september – oktoober 2015	Põlva Maavalitsus Ramboll Eesti AS
KSH aruande heakskiitmine ja MP koostaja teavitamine	menetlemiseks vajaliku aja jooksul (november 2015)	Keskonnaamet
MP esitamine Siseministeeriumile järelevalve teostamiseks	detsember 2015	Põlva maavanem
MP kehtestamine ja sellest teavitamine	menetlemiseks vajaliku aja jooksul	Põlva maavanem

Eeltoodud ajakava on esialgne ja selles võib tulla muudatusi (ajakava määramatus tuleneb peamiselt MP ja KSH menetlustoimingute kestvusest). KSH läbiviimise ajakava sõltub MP koostamise ajakavast.

7. AVALIKKUSE KAASAMINE JA SEISUKOHAD KSH PROGRAMMI EELNÕU KOHTA

7.1. Planeeringu elluviimisega seotud mõjutatud või huvitatud asutused ja isikud

Asutused ja isikud, keda koostatava MP alusel kavandatav tegevus võib eeldatavalt mõjutada või kellel võib olla põhjendatud huvi selle MP vastu – vt Tabel 3.

Tabel 3. Põlva MP ja KSH koostamisest mõjutatud ning huvitatud asutused ja isikud

Huvitatud asutus/isik	Kontaktandmed	Teavitusviis
Ministeeriumid		
Haridus- ja Teadusministeerium	Munga 18, 50088Tartu hm@hm.ee	e-post
Justiitsministeerium	Tõnismägi 5a, 15191 Tallinn info@just.ee	e-post
Kaitseministeerium	Sakala 1, 15094 Tallinn info@kaitseministeerium.ee	e-post
Keskkonnaministeerium	Narva mnt 7a, 15172 Tallinn keskkonnaministeerium@envir.ee	e-post
Kultuuriministeerium	Suur-Karja 23, 15076 Tallinn min@kul.ee	e-post
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium	Harju 11, 15072 Tallinn info@mkm.ee	e-post
Põllumajandusministeerium	Lai tn 39 / Lai tn 41, 15056 Tallinn pm@agri.ee	e-post
Rahandusministeerium	Suur-Ameerika 1, 15006 Tallinn info@fin.ee	e-post
Siseministeerium	Pikk 61, 15065 Tallinn info@siseministeerium.ee	e-post
Sotsiaalministeerium	Gonsiori 29, 15027 Tallinn info@sm.ee	e-post
Välisministeerium	Islandi väljak 1, 15049 Tallinn vminfo@vm.ee	e-post
Ametid jm riigiasutused		
Keskkonnaamet (Põlva-Valga-Võru region)	Kalevi 1a, 64503 Räpina polva@keskkonnaamet.ee	e-post
Lennuamet	Rävala pst 8, Tallinn 10143 ecaa@ecaa.ee	e-post
Maa-amet	Mustamäe tee 51, 10621 Tallinn maaamet@maaamet.ee	e-post
Maanteeamet	Pärnu mnt 463a, 10916 Tallinn info@mnt.ee	e-post
Muinsuskaitseamet, Muinsuskaitseameti Põlvamaa peainspektor	Uus tn 18, 10111 Tallinn muinas@muinas.ee viktor.lohmus@muinas.ee	e-post
Politsei- ja Piirivalveamet	Pärnu mnt 139, 15060 Tallinn ppa@politsei.ee	e-post

Huvitatud asutus/isik	Kontaktandmed	Teavitustiis
Põllumajandusamet	Teaduse 2, Saku, 75501 Harjumaa pma@pma.agri.ee	e-post
Päästeamet	Raua tn 2, 10124 Tallinn rescue@rescue.ee	e-post
Riigi Infosüsteemi Amet	Rävala 5, Tallinn 15169 ria@ria.ee	e-post
Tehnilise Järelevalve Amet	Sõle 23 A, Tallinn 10614 info@tja.ee	e-post
Terviseamet	Paldiski mnt 81, 10617 Tallinn kesk@terviseamet.ee	e-post
Veeteede Amet	Valge 4, 11413 Tallinn eva@vta.ee	e-post
Häirekeskus	Erika 3, 10416 Tallinn 112@112.ee	e-post
Keskkonnainspeksioon	Kopli 76, 10416 Tallinn valve@kki.ee	e-post
Piirnevad maavalitsused		
Tartu Maavalitsus	Riia 15, 51010 Tartu mv@tartumaa.ee	e-post
Valga Maavalitsus	Kesk 12, Valga info@valgamv.ee	e-post
Võru Maavalitsus	Jüri 12, 65620, Võru mv@mv.werro.ee	e-post
Kohalikud omavalitsused (KOV-id) ja KOV-ide liidud		
Ahja Vallavalitsus	Illimari 6, 63710 Ahja ahja@ahja.ee	e-post
Kanepi Vallavalitsus	Turu põik 1, 63101 Kanepi vald@kanepi.ee	e-post
Kõlleste Vallavalitsus	63514 Krootuse kolleste@kolleste.ee	e-post
Laheda Vallavalitsus	63012 Tilsi küla vald@laheda.ee	e-post
Mikitamäe Vallavalitsus	Mäe 27, 64301 Mikitamäe vald@mikitamae.ee	e-post
Mooste Vallavalitsus	64616 Mooste vald@mooste.ee	e-post
Orava Vallavalitsus	64101 Orava vald@orava.ee	e-post
Põlva Vallavalitsus	Kesk 15, Põlva 63308 info@polva.ee	e-post
Räpina Vallavalitsus	Kooli 1, 64504 Räpina vald@rapina.ee	e-post
Valgjärve Vallavalitsus	63418 Saverna vald@valgjarve.ee	e-post
Vastse-Kuuste Vallavalitsus	63601 Vastse-Kuuste vald@vkuuste.ee	e-post

Huvitatud asutus/isik	Kontaktandmed	Teavitustsiviis
Veriora Vallavalitsus	Räpina mnt 2, 64232 Veriora vald@veriora.ee	e-post
Värska Vallavalitsus	64001 Värska vald@verska.ee	e-post
Põlvamaa Omavalitsuste Liit	Kesk 20, 63308 Põlva polvamaa@polvamaa.ee	e-post
Setomaa Valdade Liit	info@setomaa.ee	e-post
Ettevõtted, ettevõtjate ühendused, arendusvaldkonna MTÜ-d jms		
Põlvamaa Arenduskeskus	pak@polvamaa.ee	e-post
Põlvamaa Partnerluskogu	Kesk 20, 63308 Põlva partnerluskogu@polvamaa.ee	e-post
Põlva Põllumeeste Liit	pltl@estpak.ee	e-post
Põlva Maakonna Spordiliit	polvasport@gmail.com	e-post
Võru Instituut	Tartu 48, 65609 Võru wi@wi.werro.ee	e-post
SA Lõuna Eesti Turism	info@southestonia.ee	e-post
Riigimetsa Majandamise Keskus	Toompuiestee 24, 10149 Tallinn rmk@rmk.ee	e-post
AS Eesti Raudtee	Toompuiestee 35, 15073 Tallinn raudtee@evr.ee	e-post
AS Eesti Liinirongid (Elron)	info@elron.ee	e-post
AS Eesti Energia	teenindus@energia.ee	e-post
Elering AS	Kadaka tee 42, 12915 Tallinn info@elering.ee	e-post
Elektrilevi OÜ	Kadaka tee 63, 12915 Tallinn elektrilevi@elektrilevi.ee	e-post
AS Eesti Gaas	Liivalaia 9, Tallinn 10118 info@gaas.ee	e-post
AS EG Võrguteenus	Gaasi tn 5, 11415 Tallinn egvorguteenus@gaas.ee	e-post
Eesti Lairiba Arenduse SA	info@elasa.ee	e-post
EMT	info@emt.ee	e-post
Elion Ettevõtted AS	info@elion.ee	e-post
Elisa Eesti AS	elisa@elisa.ee	e-post
Tele2 Eesti AS	tele2@tele2.ee	e-post
Eesti Kaubandus-Tööstuskoda	koda@koda.ee	e-post
Põlva Metsaomanike Selts	info@metsaomanikud.ee	e-post
Eesti Erametsaliit	erametsaliit@erametsaliit.ee	e-post
Põlva Jahiselts	Mammaste küla, Põlva vald 63211 polvajahiselts@gmail.com	e-post
Eesti Turbaliit	info@turbaliit.ee	e-post
Eesti Mäetööstuse Ettevõtete Liit	emtel@emtel.ee	e-post
Eesti Autoettevõtete Liit	al@autoettevoteteliit.ee	e-post
Eesti Planeerijate Ühing	info@planeerijad.ee	e-post

Huvitatud asutus/isik	Kontaktandmed	Teavitusviis
Eesti Arhitektide Liit	info@arhliit.ee	e-post
Eesti Keskkonnaühenduste Koda	info@eko.org.ee	e-post
Eesti Maaülikool	Kreutzwaldi 1a, 51014 Tartu info@emu.ee	e-post
Tartu Ülikool	Ülikooli 18, 50090 Tartu info@ut.ee	e-post
Räpina Aianduskool	kool@aianduskool.ee	e-post
Laiem avalikkus		
Asjast huvitatud/mõjutatud isikud, nt piirkonna elanikud ja ettevõtted	Teavitusviisid: <ul style="list-style-type: none"> - väljaanne <i>Ametlikud Teadaanded</i>; - maakondliku levikuga leht <i>Koit</i>; - Põlva Maavalitsuse koduleht 	

Eelnimetatud ametiasutustelt (ministeeriumid, ametid, maavalitsused, KOV-id; vt Tabel 3) küsiti seisukohta KSH programmi eelnõu kohta (vt ptk 7.2) ning neid teavitati MP ja KSH menetlusprotsessist. Ettevõtteid ja nende ühendusi, arenguvaldkonna MTÜ-sid ning laiemat avalikkust (sh keskkonnaorganisatsioone ning planeeringuala elanikke ja ettevõtteid) teavitatakse MP ja KSH menetlusprotsessiga seonduvatest avalikest väljapanekutest ja avalikest aruteludest (vt teavitusviisid Tabel 3).

7.2. Seisukohad KSH programmi eelnõu kohta

Lähtudes KeHJS-e § 36 lõikest 3 küsis MP koostamise korraldaja KSH programmi sisu osas seisukohta asjassepuutuvatelt ametiasutustelt, edastades neile seisukohavõtmiseks programmi eelnõu. Ametiasutuste loetelu (ministeeriumid, ametid, maavalitsused, KOV-id), kellele KSH programmi eelnõu seisukoha avaldamiseks saadeti, vt Tabel 3. Kirja koopia vt KSH programmi Lisa 3.

Tabel 4 annab ülevaate laekunud seisukohtade ja nende märkustega arvestamise kohta. Asutuste seisukohad vt KSH programmi Lisa 4.

Tabel 4. Ülevaade asutuste seisukohtadest KSH programmi kohta

Jrk nr	Asutus, kirja kuupäev ja number	Seisukoht KSH programmi kohta	KSH eksperdi kommentaar seisukohaga arvestamise kohta
Ministeeriumid			
1.	Haridus- ja Teadusministeerium, 11.02.2014 nr 8-4/14/450-2	Hiljemalt 1. juuliks 2014. a valmib koolivõrgukava, mis saadetakse maavalitsustele esimesel võimalusel. Selle alusel on ehk võimalik täpsemalt ja pikaajalisemalt planeerida peale koolivõrgu ka infrastruktuuri ja ühistranspordi arengut.	Võetakse teadmiseks ning käsitletakse MP koostamisel ja KSH läbiviimisel.
2.	Justiitsministeerium	Ei esitanud seisukohta.	-
3.	Kaitseministeerium, 25.02.2014	Lähteseisukohad on ainult asutusesiseseks kasutamiseks.	Võetakse teadmiseks ning käsitletakse MP koostamisel ja KSH läbiviimisel.
4.	Keskkonnaministeerium, 19.03.2014 nr 11-17/14/500-3	Seoses probleemidega asutuse dokumendi-haldussüsteemis ei ole me käesolevaks hetkeks oma seisukohta veel kujundanud ning edastame oma vastuskirja hiljemalt 04. aprilliks 2014.	Võetud teadmiseks.
	27.03.2014 nr 11-17/14/500-4	Arvestada Keskkonnaministeeriumi 20.02.2014 kirjaga nr 11-2/14/487-2 Võru maakonnaplaneeringu ja selle KSH programmi osas tehtud märkustega.	Võetakse teadmiseks ning käsitletakse MP koostamise ja KSH läbiviimise käigus. Viidatud kiri on lisatud KSH programmile (Lisa 4 koosseisus).
		Lisada KSH programmidesse mõjuallikate peatükki järgmised punktid: 1) ühisveevärgi veehaarete asukohad ja kasutustingimused; 2) kalmistud; 3) jääkreostusalad ja -objektid.	Arvestatud ja lisatud peatükki 4.1. Ühisveevärgi veehaardeid käsitletakse, kuid kasutus-tingimused jms on kohaliku omavalitsuse ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukava teema. Kujad on veeseadusega reguleeritud ja nende suurendamine/vähendamine toimub omaette menetlusega. Kalmistuid käsitletakse seoses maakasutuse suunamisega (nt mõnes KOV-is ei ole kalmistut, mistõttu võiks sellele teemale otsa vaadata maakonnaüleselt). Jääkreostusalasid ja -objekte käsitletakse, kui on olemas asjakohane teave (EELISE andmed on enamasti aegunud). Need objektid ei ole oluliseks takistuseks või piiranguks maakasutuse suunamisel ning eelkõige on tegemist kohaliku omavalitsuse jäätmekava teemaga.
		Arvestada maapõuseaduse §-ga 62, mille	Võetakse teadmiseks ning käsitletakse MP koostamise ja

Jrk nr	Asutus, kirja kuupäev ja number	Seisukoht KSH programmi kohta	KSH eksperdi kommentaar seisukohaga arvestamise kohta
		<p>kohaselt tuleb maapõue seisundit ja kasutamist mõjutava tegevuse korraldamisel tagada keskkonnaregistris arvele võetud maavara kaevandamisväärsena säilimine ja juurdepääs maavaravarule. Ühtlasi saab planeeringute koostamisel arvestada ehitusmaavarade kasutamise riikliku arengukava rakendusplaanis tehtud töödega. Kõnealustes maakondades on tehtud mahajäetud karjäärade revisjon (kaevandamisega rikutud ja mahajäetud ehitusmaavarade karjäärade revisjon erinevates maakondades on kättesaadav Keskkonnaministeeriumi kodulehelt http://www.envir.ee/1182906). Vastavat infot on võimalik kasutada potentsiaalsete maavarade kaevandamiskohtade leidmiseks ja nende kasutamistingimuste määramiseks.</p>	<p>KSH läbiviimise käigus vastavalt MP täpsusastmele.</p>

Jrk nr	Asutus, kirja kuupäev ja number	Seisukoht KSH programmi kohta	KSH eksperdi kommentaar seisukohaga arvestamise kohta
5.	Kultuuriministeerium, 31.10.2013 nr 7.17/1468 ja 02.2014 nr 7.17	<p>Tuleb arvestada riikliku kaitse all olevate mälestiste ja nende kaitsevöönditega. Samuti tuleb arvestada Muinsuskaitseameti poolt läbi viidud Põlvamaa XX sajandi väärtusliku arhitektuuri inventeerimise aruandes välja toodud ehitistega, mis vajavad riikliku kaitse alla võtmist. Veel vajavad analüüsimist järgmised teemad:</p> <ul style="list-style-type: none"> - erinevate ajaperioodide kultuuripärandi kihistused ja nende väärtus; - võimalikud arheoloogiliselt väärtuslikud alad; - olemasolevad ja potentsiaalselt miljööväärtuslikud alad; - maakonna maaehituspärand; - Värska, Mikitamäe, Kõlleste ja Kanepi valla miljööväärtuslike alade teemaplaneeringu üldistamine; - Tuderna ja Piusa külade lähistel olevad ajalooliselt väärtuslikud objektid; - maastikupilt; - säilitamist väärivate ajalooliste hoonete varemed, mis ei ole kultuurimälestisena riikliku kaitse all. <p>Hinnata planeeringu elluviimisega kaasneva võivaid mõjusid eelpool loetletud teemadele.</p>	<p>MP koostamisel lähtutakse Muinsuskaitseametis 04.03.2014 toimunud nõupidamise protokollist, millega täpsustati muinsuskaitsealaseid nõudeid MP-de koostamiseks. Mõju hinnatakse juhul, kui maakasutuse või mingi (joon)objekti kavandamine võib mõjutada riikliku kaitse all olevat mälestist ja/või selle kaitsevööndit või inventeerimise aruandes nimetatud riikliku kaitse alla võtmist väärivat objekti. Vajadusel antakse soovitusi riigi erinevate huvide – kultuurimälestiste säilimine, sotsiaalteemad, säästev areng, elamisväärtus keskkond – tasakaalustamiseks ja omavahel lõimimiseks.</p>
		<p>Veel tuleks analüüsida, kuidas saaks kultuurikeskkonda laiemalt kaasata Põlvamaa arengusse ning teha täiendavaid ettepanekuid, kuidas tagada kultuurikeskkonna säilimine.</p>	<p>Käsitletakse selles osas, mis puudutab ruumilist planeerimist ja maakasutuse suunamist MP tasandil.</p>
		<p>Palume teavitada KSH ja planeeringu arutelust Muinsuskaitseameti Põlvamaa vaneminspektorit.</p>	<p>Lisatud peatükki 7.1.</p>
6.	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, 21.02.2014 nr 1.10-17/14-00143/048	<p>Peame oluliseks järgmistest strateegilistes dokumentides püstitatud eesmärkide kajastumist valdkondlikult maakonnaplaneeringus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - MKMi arengukava; - Konkurentsivõime kava „Eesti 2020“; 	<p>Võetakse teadmiseks ning käsitletakse MP koostamisel ja KSH läbiviimisel.</p>

Jrk nr	Asutus, kirja kuupäev ja number	Seisukoht KSH programmi kohta	KSH eksperdi kommentaar seisukohaga arvestamise kohta
		<ul style="list-style-type: none"> - Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammi eesmärgid aastateks 2015; - Riiklik struktuurivahendite strateegia 2007-2013; - „Transpordi arengukava 2014-2020“-s kirjeldatud sundliikumiste vähendamise põhimõtted. <p>Koostatavate maakonnaplaneeringute eesmärgiks on olemasolevale asustusstruktuurile toetuva mitmekesise ja valikuvõimalusi pakkuva elu- ja majanduskeskkonna kujundamine ning seega lähtuda olemasoleva prognoosi kõrval just tulevikuvaatele rajanevast asustusstruktuurist. Tööstusalade planeerimisel peame otstarbekaks nende rajamist elamupiirkondade lähedusse, mis arvestab tasakaalustatud arengu ja säästva ning keskkonnahoidliku elutegevusega.</p>	
7.	Põllumajandusministeerium, 22.01.2014 nr 9.4-4/13414 -1	Tuleks määratleda üldised ja tasakaalustavad meetmed väärtuslike põllumajandusmaade säilimiseks ja kasutamiseks. Samuti arvestada veekogude kättesaadavuse ja kasutusvõimaluste mõju hindamisel maismaa taristule ka mõjuga kalade kudealadele ja rändeteedele.	Võetakse teadmiseks ning käsitletakse MP koostamisel ja KSH läbiviimisel. Väärtuslike põllumaade määramiseks ootame sisendit Põllumajandusministeeriumilt. Siseministeeriumi andmetel valmivad säilitamist vajavate maaparandusega alade andmekihid tõenäoliselt 2014. aasta lõpuks. Seni saab välja töötada üldiseid soovitusi väärtuslike põllumaade kaitseks ÜP-de ja DP-de koostamisel.
8.	Rahandusministeerium	Ei esitanud seisukohta.	-
9.	Siseministeerium	Ei esitanud seisukohta.	-
10.	Sotsiaalministeerium, e-kiri 22.02.2014	KSH aruandes eraldi peatükina välja tuua mõju inimese tervisele.	Arvestatakse KSH aruande koostamisel.
11.	Välisministeerium	Ei esitanud seisukohta.	-
Ametid			
12.	Kaitsepolitseiamet, 18.02.2014 nr 1039	Lähteseisukohad on ainult asutusesiseseks kasutamiseks.	Võetakse teadmiseks ning käsitletakse MP koostamisel ja KSH läbiviimisel.

Jrk nr	Asutus, kirja kuupäev ja number	Seisukoht KSH programmi kohta	KSH eksperdi kommentaar seisukohaga arvestamise kohta
13.	Keskonnaamet (Põlva-Valga Võru regioon), 17.02.2014 nr PVV 6-8/14/1255-2	KSH programmi joonisele 2 lisada etapina ka planeeringu kooskõlastamine, mis eelneb vastuvõtmisele.	Arvestatud. Joonist on korrigeeritud.
		Huvitatud asutuste/isikute hulka soovitame kaasata maakondlikud jahindusorganisatsioonid, kust saab rohelise võrgustiku ülevaatamiseks vajalikku infot metsloomade liikumisteede kohta.	Arvestatud. Peatükki 7.1 lisatud Põlva Jahiselts. Rohevõrgustiku paiknemine maakonna TP-s ja täpsustamine valdade ÜP-des on toimunud koostöös jahimeeste/jahindusorganisatsioonidega.
14.	Lennuamet, 30.01.2014 nr 4.9-1/14/206	Puudub juriidiline õigus ja pädevus KSH programmi eelnõu sisu osas seisukohta kujundada.	Võetud teadmiseks.
15.	Maa-amet, 19.02.2014 nr 6.2-3/1131	Lähteseisukohad on põhjalikud. Palume arvestada piirkonna ehitusmaavara defitsiiti, vajadust kaitsta arvelolevat maavaravaru ning olemasolevat olukorda ning selleks arvestada Ehitusmaavarade riikliku arengukava 2011-2020 aruandes tooduga. KSH aruande koostamise lihtsustamiseks soovitame küsida keskkonnaregistri maardlate nimistust ajakohane väljavõte. Palume KSH koostamisel arvestada MaaPS §62 sätetega, mille kohaselt tuleb maapõue seisundit ja kasutamist mõjutava tegevuse korraldamisel tagada keskkonnaregistris arvele võetud maavara kaevandamisväärsena säilimine ja juurdepääs maavaravarule.	Käsitletakse planeeringu koostamisel ja KSH läbiviimisel.
16.	Maanteeamet, 28.01.14 nr 15-4/14-00241/020	KSH programmi on vaja täiendada järgmiselt: <ul style="list-style-type: none"> - kavandatavate tee-ehituslike tööde puhul viidata konkreetsetele tegevustele ja vahenditele, mis on toodud „Riigimaanteede teehoiukava 2014-2020“-s; - käsitleda liiklusest tingitud keskkonnamüra ja tekkiva tolmu vähendamist viidates „Riigimaanteede teehoiukava 2014-2020“-s esitatud tegevustele ja vahenditele; - käsitleda maavarade varustuskindluse tagamist planeeritavatele objektidele; 	Käsitletakse KSH läbiviimisel ja aruande koostamisel lähtudes MP tasandist.

Jrk nr	Asutus, kirja kuupäev ja number	Seisukoht KSH programmi kohta	KSH eksperdi kommentaar seisukohaga arvestamise kohta
		- hinnata mõju liiklusohutusele maakasutuse ja teedevõrgu kavandamisel.	
17.	Muinsuskaitseamet	Vt Kultuuriministeeriumi seisukohad KSH programmi osas.	Vt eespool
18.	Politsei- ja Piirivalveamet, 18.02.2014 nr 1.11-11/12803-2	Peame oluliseks pöörata enam tähelepanu turvalisuse tagamisele sh standardis EVS 809-1:2002 (Kuritegevuse ennetamine. Linnaplaneerimine ja arhitektuur) toodud põhimõtete järgimisele ning analüüsimisele, mil määral on neid planeeringus rakendatud.	Nimetatud standard on mõeldud kasutamiseks linnapiirkondades. Piirkonnaks võib olla mõnest majast või tänavast koosnev naabruskond või keskkond, linnakeskus, tööstuslik või suurem üldkasutatav maa-ala. Seega ei ole standard kasutatav MP tasandil turvalisuse tagamiseks, parandamiseks, analüüsimiseks ja hindamiseks. Soovituse standardi põhimõtetega arvestamiseks üld- ja detailplaneeringutes võib lisada MP-sse ja KSH aruandesse. Standardi korrektne viide on: Euroopa Standard CEN/TR 14383-2:2007 <i>Prevention of crime - Urban planning and building design - Part 2: Urban planning</i> (varasem ENV 14383-2:2003) ehk „Turvalise elukeskkonna standard“ Kuritegevuse ennetamine - Linnaplaneerimine ja arhitektuur. Osa 2. Linnaplaneerimine Eesti standard EVS 809-1:2002.
19.	Põllumajandusamet, 06.03.2014 nr 14-15/273-1	MP-s peaks kajastama maaparandussüsteemi maa-ala, kuna sellest lähtuvalt tuleb kooskõlastada vee juhtimine veekogudesse, detailplaneeringud, ehitised jms, eesmärgiga, et liigvee äravool maatulundusmaalt toimuks probleemideta ning maa ei kaotaks viljelusväärtust.	Põllumajandusministeerium hakkab käesoleva (2014.) aasta jooksul määrama nii väärtuslikke põllumaid kui ka säilitamist vajavaid maaparandusega alasid. Andmekihid valmivad tõenäoliselt 2014. aasta lõpuks. Seni saab maaparandussüsteemi maa-alade kohta MP-s anda üldiseid soovitusi ÜP-de ja DP-de koostamiseks (nt et maaparandussüsteeme ei lõhutaks, et neid käsitletaks tervikuna koos eesvooludega jne).

Jrk nr	Asutus, kirja kuupäev ja number	Seisukoht KSH programmi kohta	KSH eksperdi kommentaar seisukohaga arvestamise kohta
20.	Päästeamet, 27.01.2014 nr PA 7.3-1/906 Päästeameti Lõuna Päästkeskus, 25.02.2014 nr 7.3-4.2/720	<p>Tuleb arvestada hädaolukorra riskianalüüsi tulemustega. Riskide maandamise parimaks tagamiseks soovib Päästeamet olla kaasatud kogu planeeringu ja KSH programmi ning aruande koostamisse.</p> <p>Arvestada läbivalt järgmiste põhimõtetega:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Keskkonnamõjude hindamisel tuleb arvesse võtta olemasolevaid riskiallikaid, sh planeeringualal asuvad või seda suurõnnetuse korral mõjutavad ohtlikke kemikaale käitlevad ettevõtted, üleujutusohhtlikud alad, kiirgustegevusluba omavad objektid, ohtlike kemikaalide transporditeed ja kaubajaamad, gaasitorujuhtmed, ohtlikud teedelõigud, ristmikud, ohtlikud raudteelõigud, raudteeülesõidu ja ülekäigukohad, tuleohtlikud alad, lennuväljad jms; - tuua välja põhimõtted ja soovitusel olulise ruumilise mõjuga ja suure riskiohuga objektide planeerimise ja paiknemise kohta; - hinnata planeeritava vastavus tuleohutusnõuetele; - hinnata planeeritava mõju päästetöö toimepidevusele. <p>KSH käigus arvestamist vajavad hädaolukorra riskid on suurõnnetus ohtlikke kemikaale käsitlevas ettevõttes või muus tööstus- või laohoones, üleujutus tiheasustusalal, raskete tagajärgedega õnnetus maanteel, raskete tagajärgedega õnnetus raudteel, ulatuslik metsa- või maastikutulekahju, riigisisese tekkepõhjusega kiirgusõnnetus, raskete tagajärgedega õhusõidukiõnnetus.</p>	<p>Käsitletakse MP koostamisel ja KSH läbiviimisel lähtudes MP täpsusastmest. MP KSH käigus võetakse aluseks olemasolevad riskianalüüsid. Uusi riskianalüüse koostama ei hakata.</p> <p>MP KSH käigus võetakse aluseks olemasolevad riskianalüüsid. Uusi riskianalüüse koostama ei hakata.</p>
21.	Riigi Infosüsteemi Amet, 06.02.2014 e-kiri	Kommentaariid ja ettepanekud puuduvad.	Võetud teadmiseks.

Jrk nr	Asutus, kirja kuupäev ja number	Seisukoht KSH programmi kohta	KSH eksperdi kommentaar seisukohaga arvestamise kohta
22.	Tehnilise Järelevalve Amet, 21.02.2014 nr 1-12/14-0202-005	Puuduvad kommentaarid ning täiendavad ettepanekud KSH programmi eelnõu osas.	Võetud teadmiseks.
23.	Terviseamet, 19.02.2014 nr 1.3-7/594	Olulisi muudatusettepanekuid KSH programmi eelnõule ei ole.	Võetud teadmiseks.
24.	Veeteede Amet, 06.02.2014 nr 6-3-1/215	<p>Veeteede Ameti huvi on seotud veeliikluse ohutuse tagamisega laevatatavatel sisevetel. Põlva maakonnas on laevatatavad siseveed Lämmijärv ja Pihkva järv. Meresõiduohutuse seaduse muudatusega lisandub Võhandu jõgi kuni Võõpsu sillani.</p> <p>Ettepanekud:</p> <ul style="list-style-type: none"> - hinnata laevatatavate sisevete kui transpordikoridoride kasutatavust ning nende mõju sotsiaalsele ja majanduskeskkonnale; - hinnata laevatatavate sisevete sadamate paigutust ja mõju sotsiaalsele ja majanduskeskkonnale; - hinnata piirangute kehtestamise vajalikkust maakonna piiresse jäävatel avalikel veekogudel ja selle võimalikku mõju. 	Ekspert eeldab, et laevatatavate sisevete määratlemisel on vastavad analüüsid ja eeltööd nende kasutatavuse ja ohutuse ning sadamate paigutuse ja piirangute kehtestamise osas tehtud, ning kavandab KSH läbiviimisel nendele tuginemist.
25.	Häirekeskus	Ei esitanud seisukohta.	-
26.	Keskonnainspeksioon, 17.02.2014 nr J-6-17/57-2	<p>Vajalik pöörata tähelepanu järgmistele aspektidele:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jälgida looduskaitseadusest tulenevaid piiranguid ehitamisele; - jälgida kinnipidamist ehituskeeluvööndist veekogude alal; - juurdepääsude planeerimine ja liikluskorralduse reguleerimine avalike randade juures; - määratletud peaksid olema rohekoridoride metsad; - määratletud peaksid olema kaitsealad, sh ka 	Käsitletakse lähtudes MP üldistusastmest. Vajadusel antakse tingimused ja soovitusel arvestamiseks üld- ja detailplaneeringutes.

Jrk nr	Asutus, kirja kuupäev ja number	Seisukoht KSH programmi kohta	KSH eksperdi kommentaar seisukohaga arvestamise kohta
		planeeritavad; - tootmispiirkondade ja elamumaade vahele peaksid jääma puhvertsoonid (mets või looduslik rohumaa); - koos asustuse suunamisega pidada silmas ka rekreatsioonivõimaluste loomist.	
Piirnevad maavalitsused			
27.	Tartu Maavalitsus, 20.02.2014 n 9-2/390-3	KSH programmi eelnõu kohta märkusi ei ole.	Võetud teadmiseks.
28.	Valga Maavalitsus, 07.02.2014 nr 12-2/2014/296-2	Leiame, et Põlva, Valga ja Võru maavalitsuste ühine töörühm ja moodustatud teemarühmad tagavad seadustes nimetatud koostöö.	Võetud teadmiseks.
29.	Võru Maavalitsus, 31.01.2014 nr 12-3/2014/264-2	Leiame, et Põlva, Valga ja Võru maavalitsuste ühine töörühm ja moodustatud teemarühmad tagavad seadustes nimetatud koostöö.	Võetud teadmiseks.
Kohalikud omavalitsused ja omavalitsusliidud			
30.	Ahja Vallavalitsus, 18.02.2014 nr 7-11/106	Ahja vallavolikogu on algatanud Ahja valla arengukava muutmise, kus selgitatakse välja kohalikud huvid ja eesmärgid, mille kajastamisest maakonnaplaneeringus on vald huvitatud.	Võetakse teadmiseks ning käsitletakse MP koostamisel ja KSH läbiviimisel.
31.	Kanepi Vallavalitsus, 17.02.2014 nr 2-2/55-1	KSH programmi eelnõu osas märkuseid ei ole.	Võetud teadmiseks.
32.	Kõlleste Vallavalitsus	Ei esitanud seisukohta.	-
33.	Laheda Vallavalitsus	Ei esitanud seisukohta.	-
34.	Mikitamäe Vallavalitsus	Ei esitanud seisukohta.	-
35.	Mooste Vallavalitsus	Ei esitanud seisukohta.	-
36.	Orava Vallavalitsus	Ei esitanud seisukohta.	-
37.	Põlva Vallavalitsus	Ei esitanud seisukohta.	-
38.	Räpina Vallavalitsus	Ei esitanud seisukohta.	-
39.	Valgjärve Vallavalitsus,	KSH programmi eelnõu sisu osas ettepanekuid ei	Võetud teadmiseks.

Jrk nr	Asutus, kirja kuupäev ja number	Seisukoht KSH programmi kohta	KSH eksperdi kommentaar seisukohaga arvestamise kohta
	19.02.2014 nr 7.1-2/19-1	ole.	
40.	Vastse-Kuuste Vallavalitsus	Ei esitanud seisukohta.	-
41.	Veriora Vallavalitsus	Ei esitanud seisukohta.	-
42.	Värskas Vallavalitsus, 14.02.2014 nr 7-5/178	Täiendavaid ettepanekuid KSH programmi eelnõu kohta lisada ei ole.	Võetud teadmiseks.
43.	Põlvamaa Omavalitsuste Liit	Ei esitanud seisukohta.	-
44.	Setomaa Valdade Liit, 17.02.2014	Planeeringu läbiv põhimõte peaks olema ressursitõhusus, millega peaks arvestama kõigi tegevuste planeerimisel ning kavandada tuleks ka taastuvenergia laiemaks kasutamiseks vajalikke arendustegevustega (päikeseenergia kollektorid, tuuleenergiajaamad).	Käsitletakse MP koostamisel ja KSH läbiviimisel.
		Kaaluda võimalust luua ülepiiriline kaitseala Setomaa ajaloolistes piirides loodus- ja kultuuripärandi kaitseks koostöös Pihkva oblastiga.	MP-ga puudub õigus kavandada piiranguid naaberriigi territooriumil. Selleks on vaja mõlema riigi poolset huvi ja riikidevahelist koostööd valitsuste tasemel. Riigisiselt, Põlva ja Võru maakondade piirides, võib seda võimalust MP koostamise käigus kaaluda, kui muud looduse ja kultuuripärandi kaitseks rakendatavad ruumilise planeerimise meetmed mingitel põhjustel setudele piisavat kaitset ei peaks tagama.
Ettevõtted, ettevõtjate ühendused, arendusvaldkonna MTÜ-d			
45.	Põlvamaa Arenduskeskus	Ei esitanud seisukohta.	-
46.	Põlvamaa Partnerluskogu, 20.02.2014 nr 3-14/43	Kuna Põlvamaa Partnerluskogu strateegia aastateks 2014-2020 valmib käesoleva aasta lõpuks, kus selgitame välja piirkonna vajadused, et planeerida oma meetmeid EL-i uueks programmiperioodiks, siis hetkel ettepanekuid KSH programmi eelnõusse ei ole.	Võetud teadmiseks.
47.	Põlva Põllumeeste Liit	Ei esitanud seisukohta.	-
48.	Põlva Maakonna Spordiliit	Ei esitanud seisukohta.	-
49.	Võro Instituut, 14.02.2014 nr 1.2.-1/37	Lisada peatükki 4.2 „Mõjutatavad keskkonnamõjud“:	Arvestatud. Peatükki 4.2 kultuurilise mõju alla lisati „piirkonna identiteet ja kultuuripärand“ ning majanduslike

Jrk nr	Asutus, kirja kuupäev ja number	Seisukoht KSH programmi kohta	KSH eksperdi kommentaar seisukohaga arvestamise kohta
		<ul style="list-style-type: none"> - kultuurilise keskkonna hinnatavate mõjude hulka „piirkonna põline vaimne kultuuripärand“ (lisatud eraldi failina kirja juurde); - majandusliku keskkonna hinnatavate mõjude hulka „kultuuripärandiga seotud majandus, sh pereettevõtlus ja mikroenergeetika“ (lisatud eraldi failina kirja juurde). 	mõjude alla lisati „kultuuripärandiga seotud majandus“. Nimetatud teemasid käsitletakse lähtudes MP üldistusastmest ja niivõrd, kuivõrd need on seotud ruumilise planeerimisega (asustuse ja maakasutuse suunamisega). Vajadusel antakse soovitusi üld- ja detailplaneeringute koostamiseks.
50.	SA Lõuna Eesti Turism	Ei esitanud seisukohta.	-
51.	Riigimetsa Majandamise Keskus, 19.02.2014 nr 3-1.20/97	KSH programmi eelnõu osas täiendusi ei ole.	Võetud teadmiseks.
52.	AS Eesti Raudtee, 02.2014 nr 1-5.1/	Vajadusel piirata jalakäijate raudteele pääsemine väljaspool nõuetekohaseid ülekäigukohti, raudteega piirnevate alade planeerimisel arvestada müratõkkeseinte ja piirdeaedade ehitamise vajadusega.	MP koostamise käigus märgitakse ära kriitilised kohad, kus on ohutusele vaja pöörata enam tähelepanu. Konkreetsete asukohtade (raudteelõikude) määramisel lähtutakse AS-i Eesti Raudtee vastavatest analüüsidesist ja kavadest. Vajadusel saab KSH aruandes (võimalik mõju inimese tervisele) anda üldised põhimõtted ja soovitused järgmiste tasandite planeeringute jaoks.
53.	AS Eesti Liinirongid (Elron)	Ei esitanud seisukohta.	-
54.	AS Eesti Energia	Ei esitanud seisukohta.	-
55.	Elering AS, 17.02.2014 nr 11-4/60-2	Puuduvad märkused KSH programmi eelnõu kohta.	Võetud teadmiseks.
56.	Elektrilevi OÜ	Ei esitanud seisukohta.	-
57.	AS Eesti Gaas, 05.02.2014 nr 5-1/16	Puuduvad märkused KSH programmi eelnõu kohta.	Võetud teadmiseks.
58.	AS EG Võrguteenus, 12.02.2014 nr T/25	Puuduvad märkused KSH programmi eelnõu kohta.	Võetud teadmiseks.
59.	Eesti Lairiba Arenduse SA, 04.03.2014 nr O.2-2/14-007	Kuna EstWin lairibavõrku arendatakse ja planeeritakse etapiviisiliselt lõikude kaupa, siis asjassepuutuvaid omavalitsusi informeeritakse lairibavõrgu planeeringust nende territooriumil	Võetud teadmiseks.

Jrk nr	Asutus, kirja kuupäev ja number	Seisukoht KSH programmi kohta	KSH eksperdi kommentaar seisukohaga arvestamise kohta
		vahetult enne projekteerimistööde algust.	
60.	EMT	Ei esitanud seisukohta.	-
61.	Elion Ettevõtted AS, 1)19.02.2014 nr C-5.1/269-1 2)19.02.2014 nr C-5.1/679-1	Uute teede ja maanteed planeerimisel tuleb arvestada trassikoridoridega teemaal tehnovõrkude tarbeks, kuna need on kõige sobivamad asukohad ning reeglina puuduvad alternatiivid. Kuna sidevõrgud keskkonnale märkimisväärselt mõju ei avalda, siis oleme seisukohal, et MP lähteseisukohtades sidevõrkude mõju keskkonnale eraldi hinnata ei ole vaja.	Võetud teadmiseks.
62.	Elisa Eesti AS, 11.02.2014. a. nr. 2-1/30	Puuduvad märkused KSH programmi eelnõu kohta.	Võetud teadmiseks.
63.	Tele2 Eesti AS, e-kiri 20.02.2014	KSH programmi eelnõu osas täiendusi ei ole.	Võetud teadmiseks.
64.	Eesti Post AS	Ei esitanud seisukohta.	-
65.	Eesti Planeerijate Ühing, 27.02.2014 nr 8/2014	KSH programm peaks enam välja tooma kohaspetsiifilise probleemi käsitletuse. Asukohapõhiselt tuleks välja valida planeeringuga lahendada soovitavad probleemid (lähteseisukohad) ning selle põhjal KSH-s esitada probleemidega tegelemise nimekiri; ei ole selge, milliseid kohaspetsiifilisi probleeme tuleb KSH-s käsitleda ning milliste andmete põhjal. Hetkel keskkonnamõjude hindamise täpset tööülesannet ei ole püstitatud (nt probleemide kaupa) ega määratud vajalikke tegevusi. Ei ole selge, milliseid kohaspetsiifilisi probleeme tuleb käsitleda ning milliste andmete põhjal. Planeeringu ja KSH tegemine nõuab uuringuid, kuid nende vajadust ei ole programmis käsitletud. Mõjude hindamisel kasutada vastavusanalüüsi ning kujundada keskkonnanäesmärgid, millised probleemidest on maakonnaplaneeringuga	Lähteseisukohtadest tulenev kohaspetsiifiliste probleemide analüüs viiakse läbi KSH käigus koostöös planeeringu eskiislahenduse väljatöötamisega. Asukohapõhised probleemid selguvad maakonna olemasoleva olukorra analüüsil ja planeerimise käigus (sõltuvalt sellest, kuhu ja mida kavandatakse, riiklike ja kohalike huvide ühitamise vajadustest ning lahendamist vajavatest probleemidest). Probleemide kohta vt vastus eelmises lõigus. Ptk-s 5 on kirjas: KSH läbiviimisel tuginetakse Valga MP koostamiseks teostatud uuringutele ja analüüsidele ning varasematele käsitusala hõlmavatele asjakohastele materjalidele. MP KSH koostamise mahus ei ole kavas läbi viia täiendavaid uuringuid. On terve rida seadusandlusest tulenevaid nõudeid ja erinevaid strateegilisi dokumente, mis mõjutavad MP-ga kavandatavaid tegevusi ja nendega seotud keskkonna-

Jrk nr	Asutus, kirja kuupäev ja number	Seisukoht KSH programmi kohta	KSH eksperdi kommentaar seisukohaga arvestamise kohta
		lahendatavad. Seejärel hinnata, kas planeeringulahendus täidab keskkonnanäesmärke. KSH eesmärk on näidata, millised lahendused on sobivaimad, tehes vastavad ettepanekud parima planeeringulaheduse leidmiseks.	sotsiaalseid, kultuurilisi ja majanduslikke mõjusid. Need võetakse mõju hindamisel arvesse. Vastavalt kavandatavale tegevusele ja selle võimalikule mõjule valitakse töö käigus praktiline(sed) ja sobiv(ad) meetodika(d) või nende kombinatsioonid, mille puhul on võimalik arvesse võtta mõju iseloomu, saadaolevate andmete olemasolu ja kvaliteeti ning aja ja muude ressursside olemasolu. Mõju hindamine on üks osa planeeringu koostamisest ning tegevuse põhieesmärk on leida koostöös parim ja võimalikult tasakaalustatud planeeringulahendus.
		Mõjuallikate taga (punkt 4.1 Mõjuallikad) peab olema, mida nende juures hinnatakse. Maakasutustingimusele iseenesest ei saa mõju hinnata, see peab siiski olema seotud maa-ala või konkreetse teemaga. Seega soovitame maa- ja veealade kasutustingimused nimekirjast ühtlustamise eesmärgil välja võtta.	Arvestatakse osaliselt. Sõltub konkreetsest mõjutatavast keskkonnanägemendist konkreetses asukohas, milline mõjuallikas ja mil viisil seda mõjutab. Planeeringuga kavandatavast tegevusest tuleneb, mida nende juures hinnatakse, ja seda käsitletakse KSH läbiviimise käigus ning esitatakse KSH aruandes. „Kasutustingimuste“ asemel kasutatakse „kavandatav kasutamine“.
		Peatükis 4.2 välja tuua miljööväärtusliku ala mõiste; olulisem on hinnata mõju piirkonna identiteedile ja kultuuripärandile kui kultuurimälestistele; majandusliku keskkonna all tuleb vaadelda ka rahvusvahelisi trende ja hinnata, kuidas need võivad mõjutada maakonna arengut tervikuna; energiakasutusega seotud keskkonnamõjude osas hinnata energiavarustuse turvalisust.	Peatükki 4.2 on täiendatud. Majanduslike mõjude hindamisel lähtutakse ekspertarvamuses „Majanduslike mõjude hindamisest maakonnaplaneeringute ja nende KSH koostamisel“ toodud soovitustest.
		Asustuse või isikute kaasamisel soovitame saadetavas materjalis ja kirjades täpsustada, millist sisendit oodatakse.	Arvestatakse menetluse läbiviimisel.
		Palume „maakonnaplaneering“ programmis välja kirjutada, mitte kasutada lühendit „MP“.	Ei arvesta. KSH programmi ja aruande koostamisel kasutatakse sõna „maakonnaplaneering“ tähistamiseks läbivalt lühendit MP (analoogselt lühenditega DP – detailplaneering, ÜP – üldplaneering, TP – teemaplaneering). Lühendite selgitused on toodud KSH programmi alguses (sisukorra ja lisade loetelu järel), sama tehakse KSH aruandes.

Jrk nr	Asutus, kirja kuupäev ja number	Seisukoht KSH programmi kohta	KSH eksperdi kommentaar seisukohaga arvestamise kohta
66.	Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, 20.02.2014 nr 4/70	Oleme seisukohal, et üheks oluliseks valdkonnaks on ettevõtluskeskkonna parandamine ja arendamine ning tunnustame, et maakonnaplaneeringus on analüüsitud, kuidas kohalikud omavalitsused saaksid rohkem kaasa aidata ettevõtluse arengule.	KSH käigus analüüsitakse MP-ga kavandatava tegevuse võimalikke majanduslikke mõjusid eesmärgiga parandada ja arendada ettevõtluskeskkonda.
67.	Eesti Erametsaliit, 21.02.2014 nr 12-3/2014/743	Eesti Erametsaliit lähtub oma tegevuses Eesti Erametsaliidu arengukavast 2014-2020. Täiendavaid ettepanekuid MP-sse ei ole.	Võetud teadmiseks.
68.	Põlva Metsaomanike Selts, 05.02.2014 nr 4-3/13/1-5	Arvata Eesti Erametsaliit välja MP koostamisel ja KSH läbiviimisel sisendi andjate organisatsioonide hulgast, kuna Põlva maakonnas ei ole ühtegi registreeritud ega tegutsevat metsaühistut, kes kuuluksid vastavasse organisatsiooni. Määrata erametsaomanike esindajaks Põlva Metsaomanike Selts.	Põlva Metsaomanike Selts on lisatud mõjutatud või huvitatud asutuste ja isikute loetellu (vt ptk 7.1). Eesti Erametsaliit jääb kaasatavate nimekirja.
69.	Eesti Autoettevõtete Liit	Ei esitanud seisukohta.	-
70.	Eesti Arhitektide Liit	Ei esitanud seisukohta.	-
71.	Eesti Keskonnaühenduste Koda	Ei esitanud seisukohta.	-
72.	Eesti Maaülikool	Ei esitanud seisukohta.	-
73.	Tartu Ülikool	Ei esitanud seisukohta.	-
74.	Räpina Aianduskool	Ei esitanud seisukohta.	-

7.3. Ülevaade KSH programmi avalikustamisest ja selle tulemustest

Peatükis antakse ülevaade KSH programmi avalikustamise protsessist (avaliku väljapaneku aeg, materjalidega tutvumise võimalused, avaliku arutelu aeg ja koht, avalikustamisest teavitamine jms) ja käsitletakse avaliku väljapaneku käigus laekunud arvamusi ning antakse ülevaade nende arvestamisest või arvestamata jätmise põhjustest (vt Tabel 5). Avalikustamise käigus kirjalikult laekunud arvamustele ja ettepanekutele vastatakse kirjalikult.

Avalikul arutelul osalejad registreeritakse ja koostatakse koosoleku protokoll.

Kõik eespool nimetatud dokumendid lisatakse KSH programmile.

Tabel 5. Ülevaade avalikkuselt laekunud arvamustest KSH programmi kohta

Jrk nr	Kirja autor, kuupäev ja number	Arvamus KSH programmi kohta	KSH eksperdi kommentaar arvamusega arvestamise kohta
1.			
2.			
3.			

Ülevaade lisatakse pärast KSH programmi avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu toimumist.

8. KSH LÄHTEMATERJALID

Alljärgnevalt on toodud MP KSH läbiviimisel arvestamisele kuuluvad dokumentide ja olulisemate uuringute loetelu:

- Asjakohased õigusaktid
- Lähteseisukohad maakonnaplaneeringute koostamiseks (Vabariigi Valitsuse 18.07.2013 korralduse nr 337 p 5 juurde)
- Üleriigiline planeering "Eesti 2030+" ja selle KSH
- Asjakohased riiklikud arengukavad ja strateegiad
- Kehtiv maakonnaplaneering
- Maakonna teemaplaneeringud
- Asjakohased maakonna arengukavad ja arengustrateegiad
- KOV-ide ÜP-d ja nende KSH-d
- Maakonna / piirkonna valgalade veemajanduskavad
- Kaitsealade kaitse-eeskirjad ja kaitsekorralduskavad
- Eesti Looduse infosüsteemi andmebaas EELIS
- MP koostamiseks läbi viidud uuringud ja analüüsid

Nimekiri ei ole lõplik, see täieneb ja täpsustub KSH läbiviimise käigus lähtudes vastavate teemade käsitlemisel kasutatavatest täiendavatest allikatest. Kasutatud materjalide täpsustatud loetelu esitatakse KSH aruandes.